

danska tjóðbankan at lýsa kapital- og gjaldfárisviður-skiftini í Føroyum. Nevndin hevur nú latið landsstýrin-um frágreiðingina, og landsstýrið heldur hesa frágreiðing saman við øðrum frágreiðingum um føroyska búskapin verða við til at skapa eitt betri yvirlikt yvir teir trupulleikar, sum eru, og hvussu vit móguliga eiga at loysa teir.

Fiskiskapur á føroyska landgrunninum er høvuðsgrundarlagið fyri fiskiðnaðin og fyri stóran part av fiskiflotanum. Landsstýrið hevur tí lagt stóran dent á at fáa bygt høvuðsfiskastovnar upp aftur.

Í hesum ári eru rættiliga harðar avmarkingar settar fyri fiskiveiðuni um Føroyar. Stór øki vóru friðað fyri troling, og kvotur vórðu ásettar.

Stovnsráttarnevnd við umboðum frá vinnulívin-um er sett. Nevndin hevur nú latið álit, og er nevndin samd við landsstýrið um, at toska- og hýstovnurin er á einum alt ov lágum støði, og mælir nevndin í sínum áliti til, at avmarkingin av fiskiskapinum á landgrunninum við Føroyar av toski eigur at setast til 9.800 tons og av hýsu til 8.500 tons. Bygnadamevndin hevur sett hesi tøl til 6.800 og 6.200 tons. Sostatt eru bæði vinnan og vísindafólk samd við landsstýrið um at halda royndirnar eftir hesum høvuðsfiskasløgum á einum lágum støði.

Fiskiveiðulögin hevur roynt hampuliga. Nakað av trupulleikum vóru væntandi, tí hetta var ein kollveltung – ein neyðug kollveltung – fyri at byggja upp og tryggja høvuðslívsgrundarlagið fyri framtíðina.

Ráðgevandi nevndin viðvíkjandi fiskiveiðu – § 2 nevndin – hevur eisini latið Føroya landsstýri álit, har hon metir um lógina.

Nevndin mælir m.a. til, at øll fýr yvir 20 tons fáa egin kvotur. Eisini mælir nevndin til størri umsetilgheit, so flotin kann laga seg til teir tøk móguleikarnar. Mælt verður eisini til aðrar tekniskar broytingar.

Samanumtikið er landsstýrið nøgt við, at hesar nevndir, ið hava stóra umboðan frá vinnulívinum í høvuðsheitinum taka undir við tí færa fiskivinnupolitikkinum.

Lívsgrundarlagið hjá fjarfiskiflotanum hevur seinasta árið verið betri enn árin frammanundan, m.a. er kvotan í Barentshavinum munandi størri enn hon var. Landsstýrið hevur í hesum sambandi latið nakað av heimaflotanum fáa loyvi at fiska av hesi kvotu, og er hetta komið serliga væl við hjá línuflotanum. Sambært nýggju fiskiveiðulögin

hevur landsstýrið eisini givið loyvi til eina umsetilgheit á fjarleiðunum, sum hevur ført við sær, at størri virði fáast burtúr.

Alternativur fiskiskapur undir Føroyum og í al-tjóða sjóvi hevur verið troyttur, og landsstýrið hevur givið nógv royndarloysi. Landsstýrið hevur eisini jattað innflutningsloyvi til fiskiskap at fiska á Hatton Bank, í Irmingerhavinum, umframt at tvey rækjuskip eru komin afturat.

Royndir verða stuðlaðar fyri at fáa meira burtur úr kongafiskinum í Irmingerhavinum og fáa hann til lands til virkingar í Føroy-um.

Viðvíkjandi nýggjum ar-beiðsplássum innan fiski-ðnaðin hevur landsstýrið havt ta fatan, at fyri at slík ar-beiðspláss kunnu verða lønandi og harvið varandi, er neyðugt, at tey, ið fara í holt við hetta, hava greiðar ætlanir, bæði fyri marknaði, virking og veiðu.

Alt og nógvir móguleikar eru seinasta 10–15 árin farnir fyri skeiði, tí ætlanirnar ikki høvdu hesi trý høvuðslið.

Slíkur ar-beiðsháttur tekur tí, men er neyðugur, um vit skulu røkka málinum at fáa fleiri ar-beiðspláss innan fiskiðnaðin. Hetta er grundhugsanin undir sam-tyktu lótingslóg um stuðul og menning av fiskivinnuni á landi.

Aftan á stórar trupulleikar í alivinnuni orsakað av ymiskum umstøðum bæði figgarligum og umhvørvis-ligum hevur verið ar-beitt við at endurskipa alivinnuna.

Ar-beiðið hevur verið gjørt í neyvum samstarvi við teir, sum reka hesa vinnu.

Ein skiftisøsskipan er gjørd, sum ber í sær, at alivinnustíðir er komið niður á umleið 20. Hetta verður av serkunnleikanum mett sum eitt tal í hægra lagi. Samanumtikið má to sigast, at endurskipanin er komin so nógv áleiðis, at útlitin fyri vinnu- eisini bæði so og eru av teimum frægastu, tey hava verið í nógv ár.

Smáindadurin á landi er merktur av, at næstan øll framleiðsla er ætlað heima-marknaðinum. Vánaliga keypiorkan er tí orsökkin til støðuna hjá hesum partinum av iðnaðinum.

Hóast dæpru útlitini, eru vinnulívsfólk ikki fallin í fátt og ar-beiða nú við nýggjum, skilgaldinum verkætlan-um, sum eru munandi betur lagaðar til føroysk viður-skifti enn áður.

Fyri at stuðla hesum partinum av iðnaðinum legði landsstýrið fram tvey lógar-uppskot, sum bæði vórðu samtykt – tað eru lógirnar um ábyrgdargrunn og lógin um framtakssfelag umframt kunngerðin um Tax Free

Shopping.

Royndarstøðin í Kolla-fjarðardali er vordin ein búnaðardepil, og tað er nú landbúnaðarvinnan, sum avger, hvat tey sjálvi fáa burtur úr deplinum. Royndar- og ráðgevingarvirks-emið heldur fram sum áður, og stóðin hevur framvegis lærlingar.

Landsstýrið setti í fjør heyst eina nevnd at kanna framtíðina hjá føroyska landbúnaðinum, m.a. við tí í hyggju at broyta alla landbúnaðarlóggávuna.

Tað eydnaðist ikki at fáa samtykt lógarbroytingar, so at jarðargrunnurin kundi fáa loyvi at niðurskriva ella umleggja lán, so vinnan kann koma niður á eitt kostnaðar-støði, sum er hóskandi fyri figgarligu umstøðurnar í dag.

Ferðavinnan gevur sum íkast til búskapin umleið 150 mió. kr. Bera vit okkum rætt at, so kann hetta virðið økja til umleið 300 mió. kr. um eini 6–7 ár.

Nógv stúg eru tikin til tess at veita ferðavinnuni betri umstøður og soleiðis at fyr-skipa ein miðvísan politikk á hesum økinum. Ferðav- gjalðið varð í apríl minkað úr 300 kr. niður í 120 kr. Gjerd er eisini ein heildar- ætlan fyri ferðavinnuna, sum í høvuðsheitinum byggir á tryggjar tættir: menning av verandi ferða- vinnu, marknaðarføring í umheiminum og menning

av ferðatilboðum. Heildar- ætlanin verður lögð fram í august.

Landsstýrið hevur saman við Ferðaráðnum tikið stig til at víðka samstarvið við hini londini í útneðri, Ísland og Grønland.

Hóast ar-beiðsloysið er minkandi, so er hetta og frá- flytingin størsta hóttanin í samfelagum. Ar-beiðsloysið er minkað síðan miðjan januar 1994, tá tað var skrá- sett til 23%. 1. juli í ár var tað sett til 16%, ið er 2% lægri enn í juli í fjør. Við- merkjast skal, at ar-beiðs- styrkin fyrra hálvár í 1993 var 22.400, meðan hon í dag er 21.100.

Arbeisloysisskipanin hevur hórað ígjøgnum figgarliga, hóast kassin fleiri ferðir hevur verið um at vera tómur.

Landsstýrið útvegaði í vár skipanini móguleika at trekkja upp á eitt lán úr fø- roysku peningastovnum upp til 45 mió. kr., men enn hevur stýrið ikki gjørt nýtslu av hesum. Hetta lán er við landskassaveðhaldi.

Avtalan millum Føroyar og Danmark um samskipan av skipanum fyri tey ar- beisleysu kom í gildi 1. nov. í fjør.

Gjaldið til ar-beiðs- marknaðarfeittlónar- grunnin verður nú ikki longur lænt til ALS, men fer til grunnin, sum eftir ætlan skal gjalda út iskovti til pensjónirnar í 1997.

Nettofráflytingin úr Fø- oyum frá januar til juni var 750 fólk, og tað er knapp- liga 300 fleiri enn sama tíð- arskeiði í fjør. Hinvegin visir tað seg, at størri parturin av teimum, sum flyta til Føroya, hava verið burturi í styttri enn eitt ár, og hetta kann tyða at nøkur flyta skjótt heim aftur.

Framvegis fer stórar part- ur av teimum, sum flyta nið- ur, í útbúgvingar- og lestr- arøringum, og er hetta skilgald fløga júst í hesum kreppudøgum.

Til ar-beiðsskapandi tiltøk fyri ung, sum kommunur- nar hava umsið á verandi figgarlóg eru brúktar 10 mió. kr.

Í farna valskeiði eydnað- ist at fáa samtykt javn- stöðulógina. Føroyar eru seinasta Norðurlandi, ið hevur fingið slíka lóggávu.

Hóast almannamál og heilsumál eru tey mest kostnaðarkrevjandi máls- økini (45% av rakstrarú- reiðslunum á figgarlógini), so hava svára kreppan og tær nógvu sparingarnar tó ikki gjørt, at støðið er mun- andi versnað. Tað ber enn tí til at siga, at ávís stig eru tikin til tess at betra og út- byggja innan hesi málsøki, sum saman við útbúgving- arøkinum eru eyðkennini fyri eitt nýmótans samfelag, og sum eru grundarstein- urin undir vælferðini.

Samanleggingar, rati- naliseringar og effektivi-

seringar eru framar, til tess at gera tæknastovnar betri.

Almannastovan hevur meira enn nakar annar al- mennur stovnur verið frammi í fjølmíðlumum í hesum valskeiðinum, og stór framstig og ábøtur eru framar í umsitingini.

Miðfyringin av al- mannaumsitingini gongur sum ætlað, og eru deildirnar í Eysturoy, Norðoyggjum og í Suðuroynni styrktar við starvsfólki.

Kærunevndin í alman- námum virkar nú eftir ætlan.

Fleiri tilboð til brúkarar eru komin hesi síðstu árin. Búfelagsskapur fyri evna- veik og vardi verkstaðurin »Stúggjur« læt upp í Runa- vik í 1993.

Dagheimið á Berja- brekku í Havn, »Virkní«, læt upp í fjør, og búfelags- skapur/umlættingarheim fyri evnaveik í Suðuroynni verður liðugt í ár. Á dag- stovnum í Sørvági er um- lætting og onnur tilboð fyri evnaveik.

Nýbygggingin av Suð- oyar sjúkrahúsi er nú komin undir land, og umvælingar- arbeiði í gamla sjúkrahúsin- um verður nú fram. 10 mió. kr. verða í ár brúktar til um- vælingar á Landssjúkra- húsinum.

Við munandi at minka um vinningin hjá apoteksverk- inum, eru tiltøk framd fyri at fáa heilivágssprisin bfligari.

Landsstýrið legði í vár uppskot fyri tingið um eina rammulóg fyri almannak- ið. Uppskotið er nú burtur- dottið. Uppskot til rammul- óg fyri heilsuøkið er eisini gjørt.

Støðan hjá sethúsacigar- um hevur verið nógv frammi seinasta árið, og nógv hevur verið tosað um, hvat kann gerast fyri at hjálpa teimum, sum eru illa fyri. Á nýggjáriðnum kom úrslitið av samráðingunum millum figgarstovnar, sum Húsálansgrunnurin tók stig til eftir áheitan frá landsstýrinum. Úrslitið var, at rentan fall á øllum veð- rætastigum, av avdráttar- tíðin kundi leingjast upp til 30 ár, eins og móguleiki skuldi gevast fyri um neyð- ugt at fastfyrsta lán uttan rentutílskriving. Í nøkrum førum verður so sjálvsagt eisini neyðugt at avskriva lán upp á sethús. Húsálans- grunnurin veitir í lótuini ikki lán til nýbyggging av sethús- um, tí sethúsatørvurin er nøktaður.

Henda avtala verður av mongum ikki mett sum nógv dygg, men kemst hetta m.a. av, at kommunuskattapro- sentíð í fleiri kommunum júst um somu tíð fór mun- andi upp.

Ein onnur orsök kann vera, at peningastovnamir ikki tykjast at kunna viðgera málini, so fólk í rimiligari tíð fáa síni viðurskifti við- gjørd.